

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ ІТ-ПРОЄКТІВ

Черепакха М.О.

e-mail: mark.cherepakha@nure.ua

Науковий керівник – к.т.н., доц. Панфьорова І.Ю.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ІУС
м. Харків, Україна

The evaluation of IT project performance is an important element for determining the overall effectiveness and value created by a project. This study considers several approaches to assessing IT project performance, including the Key Performance Indicators (KPI) method, the Delphi expert evaluation method, and the integrated KPI method. The main stages, advantages, and limitations of each method are analyzed. Particular attention is given to the integrated KPI approach, which allows combining several indicators into a single comprehensive performance measure. The results show that this method provides a more informative and balanced assessment of IT project performance. Further research is aimed at developing a system of indicators and determining their weights, taking into account the specific characteristics of IT projects.

Оцінка результативності виконання ІТ-проєктів є одним з найважливіших показників для оцінювання кінцевого результату, який може охоплювати виходи та артефакти, але має більш широкі цілі, зосереджуючись на тих перевагах та цінності, які проєкт мав намір реалізувати [1].

Враховуючи те, що реалізація проєкту спрямована на задоволення вимог, які було висунуто до нього, доцільним є розгляд методів, які дозволять оцінити, в якому обсязі були задоволені представлені вимоги, та провести оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту.

Серед таких методів можна виділити наступні: метод оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за показниками Key Performance Indicators (KPI), метод Delphi (експертне оцінювання) та метод оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за інтегральним KPI.

Метод оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за показниками KPI полягає у використанні ключових показників результативності, які відображають досягнення конкретних цілей ІТ-проєкту [2].

Основними етапами застосування методу оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за показниками KPI є:

- визначення цілі, тобто що саме вимірюється;
- формування набору KPI;
- збір даних за встановленими KPI;

- обчислення KPI;
- аналіз відхилень від планових значень;
- інтерпретація результатів.

Переваги цього методу полягають у його простоті та наочності. Недоліками є обмежена комплексність оцінювання та відсутність єдиного інтегрального показника результативності виконання ІТ-проєкту.

Метод Delphi (експертне оцінювання) для оцінювання проєктів використовує експертний досвід: троє або більше експертів формують свої анонімні оцінювання, а після цього об'єднуються для досягнення спільної згоди.

Аналіз показав, що основними етапами застосування методу оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за методом Delphi вважаються:

- формування експертної команди;
- дослідження результативності виконання ІТ-проєкту експертною командою;
- забезпечення анонімності з метою зниження упередженості у відповідях та запобігання впливу групового мислення;
- оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту кожним окремим експертом;
- збір експертних оцінок щодо запропонованих показників;
- систематизація, аналіз і узагальнення отриманої інформації; як правило, це здійснюється із застосуванням статистичних методів;
- обговорення результатів оцінювання експертною командою;
- остаточне ухвалення щодо оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту.

Переваги методу Delphi базуються на знаннях і досвіді експертів, що дозволяє отримати більш точні та об'єктивні оцінки. Метод безпосередньо враховує специфіку ІТ-проєктів та їхню технічну особливість.

Недоліками методу Delphi є відсутність точного алгоритму для опрацювання отриманих даних та формулювання рекомендацій, залежність якості оцінки від відбору експертів та варіативності оцінок, великі часові та фінансові витрати на організацію опитувань, інтерв'ю та аналіз результатів.

Метод оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за інтегральним KPI передбачає поєднання кількох показників результативності у єдиний інтегральний KPI.

Такий підхід дозволяє оцінювати результативність ІТ-проєкту, враховуючи різні аспекти [3].

В роботі відокремлені основні етапи застосування інтегрального KPI:

- визначення набору ключових показників, що впливають на результативність виконання ІТ-проєкту;
- призначення ваг для кожного показника відповідно до його значущості;

- збір даних за обраними показниками;
- обчислення показників;
- об'єднання показників у єдиний інтегральний KPI та його обчислення;
- аналіз та інтерпретація отриманого результату.

Перевага цього методу полягає у формуванні комплексного оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту. Недоліки включають складність в визначенні які саме показники застосовувати під час обчислення інтегрального KPI, їхню кількість, нормування цих показників і визначення їхніх ваг.

Дослідження вищезазначених методів показало, що найперспективнішим та найбільш інформативним методом для оцінювання результативності виконання ІТ-проєктів є метод оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту за інтегральним KPI, бо він дозволяє врахувати той факт, що різні аспекти роботи (оцінювання) мають різну важливість для досягнення найбільш інформативної та адекватної оцінки ІТ-проєкту [4].

Але зважаючи на вищезазначені недоліки даного методу, доцільним є формування низки показників, які критично необхідні саме для оцінювання результативності виконання ІТ-проєкту, а також визначення ваг цих показників. Тому необхідно розробити низку таких показників, які будуть адаптовані під специфіку даної сфери дослідження та визначити ваги цих показників таким чином, щоб була врахована важливість кожного з них для досягнення кінцевої мети.

Це стає на меті для подальшого дослідження та розробки системи таких показників та їхніх ваг.

Список використаних джерел:

1. PMBOK. Encyclopedia of Education and Information Technologies: вебсайт. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-93244-2_32.
2. Прокопенко Т. О., Поволоцький Я. Система критеріїв оцінювання ефективності проєктів галузі інформаційних технологій / Т. О. Прокопенко, Я. Поволоцький // Bulletin of Chernihiv Polytechnic National University. – 2022. – Т. 22, № 4. – С. 55–63.
3. Parmenter D. Key Performance Indicators: Developing, Implementing, and Using Winning KPIs / D. Parmenter. – Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. – 2020. – 352 p.
4. Ключові показники ефективності (KPI): основи: вебсайт. URL: <https://novatalks.com.ua/ua/blog/key-performance-indicators-kpi-business-efficiency/> (дата звернення: 08.03.2026).